

Obsah

Předmluva	9
I. Fyziologie krve (Prof. MUDr. E. Trávníčková, CSc.)	11
1. Funkce krve	11
1.1. Obecné vlastnosti krve	11
2. Krevní plazma	11
2.1. Neústrojné látky v krevní plazmě	12
2.2. Bílkoviny krevní plazmy	12
2.2.1. Funkce plazmatických bílkovin	12
2.3. Ostatní ústrojné součásti krevní plazmy	12
3. Krev jako nárazníkový systém	14
4. Tvorba krevních elementů a krvetvorné kmenové buňky	14
5. Červené krvinky	16
5.1. Složení červenýchrvinek	16
5.2. Metabolismus červenýchrvinek	18
5.3. Hemolýza	18
5.4. Hemoglobin	18
5.4.1. Typy hemoglobinu	18
5.4.2. Vázba hemoglobinu s kyslíkem	18
5.4.3. Deriváty hemoglobinu	19
5.4.4. Množství hemoglobinu	19
5.5. Tvorba a zánik červenýchrvinek	19
5.5.1. Tvorba červenýchrvinek ve vývoji jedince	20
5.5.2. Faktory nezbytné pro tvorbu červenýchrvinek	21
5.5.3. Látky ovlivňující tvorbu červenýchrvinek	23
5.5.4. Hormonální řízení červené krvetvorby	23
5.6. Sedimentace eryocytů	24
6. Krevní destičky	24
6.1. Vznik trombocytů	24
7. Hemostáza	25
7.1. Reakce cév	25
7.2. Činnost krevních destiček	25
7.3. Srážení krve (hemokoagulace)	26
7.3.1. Přehled koagulačních faktorů	26
7.3.2. Vzájemné působení koagulačních faktorů	27
7.3.3. Řízení srážení krve	28
7.3.4. Umělé ovlivnění srážení krve	29
7.3.5. Rozpouštění fibrinu (fibrinolyza)	29
8. Krevní skupiny (spoluautor MUDr. V. Šlapetová)	30
8.1. Systém AB0(H)	30
8.2. Systém Rh	30

8.3. Ostatní krevní systémy	31
8.4. Transfúze krve	31
9. Slezina	31
9.1. Funkce sleziny	32
9.1.1. Slezina jako zásobárna krve	32
9.1.2. Produkce krevních buněk ve slezině	32
9.1.3. Odbourávání krevních elementů ve slezině	32
9.1.4. Úloha sleziny v imunitní odpovědi organismu	32
Klíčová slova	32
II. Fyziologie imunitního systému (Prof. MUDr. E. Trávníčková, CSc.)	33
1. Bílé krvinky	33
1.1. Pohyblivost a adhezivita leukocytů	33
1.2. Počet leukocytů	35
1.3. Ontogeneze leukopoey	35
1.4. Neutrofilní granulocyty	35
1.5.1. Kinetika neutrofilů	36
1.6. Funkce neutrofilních granulocytů	36
1.7. Eozinofilní granulocyty	36
1.8. Bazofilní granulocyty	36
1.9. Monocyty	37
1.10. Lymfocyty	38
2. Lymfatické orgány	38
3. Látkové regulační faktory imunitních odpovědí	39
4. Nespecifická (vrozená, přirozená) imunita	39
4.1. Fagocytóza	39
4.2. Přirozená cytotoxicita	40
4.3. Komplement	40
4.4. Bílkoviny akutní fáze	40
5. Specifická (adaptivní, získaná) imunita	40
5.1. Antigen	41
5.2. Lymfocyty jako efektorové buňky získané (specifické) imunity	41
5.3. Humorální imunita	41
5.4. Struktura protilátkové molekuly	42
5.5. Klasifikace imunoglobulinů	42
5.6. Protilátková odpověď	42
5.7. Buněčně zprostředkovaná imunita	43
5.8. Cytotoxické T-lymfocyty	43
5.9. Pomocné T-lymfocyty	43
5.10. Supresorové T-lymfocyty	44
6. Neuroendokrinní regulační vlivy na imunitu	44
Klíčová slova	44
III. Fyziologie srdce a krevního oběhu (MUDr. O. Kittnar, CSc.)	45
1. Funkční anatomie srdce	45
2. Elektrická aktivita srdce	46
2.1. Klidový membránový potenciál	46
2.2. Akční potenciál	47
2.3. Šíření vzruchu	47
2.4. Elektrokardiogram	49
2.4.1. Elektrokardiografické svody	49
2.4.2. Elektrokardiografická křivka	50
2.4.3. Původ elektrokardiografické křivky	50
2.5. Abnormální rytmy	53
3. Spojení elektrické a mechanické činnosti srdce	53
4. Mechanická činnost srdce	54
4.1. Fáze srdečního cyklu (srdeční revoluce)	54
4.1.1. Fáze izovolumické kontrakce	54

4.1.2. Ejekční (vypuzovací) fáze	54
4.1.3. Fáze izovolumické relaxace	56
4.1.4. Plnicí fáze	56
4.2. Starlingův zákon	56
4.3. Minutový objem srdeční	56
4.4. Energetika srdeční práce	56
5. Zevní projevy srdeční činnosti	57
5.1. Srdeční ozvy	57
5.2. Arteriální puls a venózní puls	57
5.3. Úder srdečního hrotu	57
6. Řízení srdeční činnosti	57
6.1. Nervová regulace	57
6.2. Humorální regulace	58
6.3. Celulární regulace	58
7. Funkční anatomie krevního oběhu	58
7.1. Funkční rozdělení cév	58
7.2. Rozložení krve v krevním oběhu	59
7.3. Odpor v krevním oběhu	59
8. Hemodynamika krevního oběhu	60
8.1. Průtok krve, tlak krve a periferní odpor	60
8.2. Proudění krve (zákony rheologie)	60
8.3. Viskozita krve	60
9. Arteriální část systémového oběhu	60
9.1. Tok krve v tepnách	60
9.2. Tlak krve v tepnách	61
9.3. Propagace pulsní vlny	61
10. Mikrocirkulace	61
10.1. Rozsah plochy určené výměně látek mezi krví a tkáněmi	64
10.2. Tvorba tkáňového moku	64
10.3. Lymfatický systém	64
11. Venózní část systémového oběhu	66
11.1. Tlak krve v žilách	66
11.2. Tok krve v žilách	66
12. Řízení krevního oběhu	66
12.1. Místní regulační mechanismy	67
12.1.1. Mechanismy chemické	67
12.1.2. Mechanismy nervové	67
12.1.3. Mechanismy enzymatické a hormonální	68
12.2. Celkové regulační mechanismy	68
12.2.1. Rychlé (krátkodobé) mechanismy	68
12.2.2. Pomalé (dlouhodobé) mechanismy	71
12.3. Centra řízení krevního oběhu	72
13. Zvláštnosti průtoku krve v některých orgánech	72
13.1. Plicní cirkulace	72
13.2. Koronární cirkulace	72
13.3. Mozková cirkulace	73
13.4. Oběh krve kosterním svalstvem	73
13.5. Oběh krve kůží	73
IV. Reprodukční systém (Doc. MUDr. D. Marešová, CSc.)	74
1. Reprodukční systém muže	74
1.1. Produkce pohlavních buněk	74
1.2. Sekrece pohlavních hormonů	74
1.2.1. Hypotalamus	74
1.2.2. Adenohypofýza	76
1.2.3. Testes	76
1.3. Biologické účinky testosteronu:	76
1.4. Pohlavní spojení	76

2. Reprodukční systém ženy	77
2.1. Produkce pohlavních buněk	77
2.2. Sekrece pohlavních hormonů	77
2.2.1. Estrogeny	78
2.2.2. Gestageny	79
2.2.3. Androgeny	79
2.3. Ovariální cyklus	79
2.4. Menstruační cyklus	79
2.5. Pohlavní spojení	81
3. Těhotenství	81
3.1. Oplození	81
3.2. Nidace a vývoj placenty	82
3.2.1. Funkce placenty	82
3.2.1.1. Přenos látek nutných k výživě a růstu plodu a odvod katabolitů	82
3.2.1.2. Výměna kyslíku a oxidu uhličitého.	83
3.2.1.3. Endokrinní funkce placenty	83
3.2.1.4. Imunologické vlastnosti placenty	84
3.3. Změny u ženy během těhotenství	84
3.4. Porod	84
3.5. Laktace	85
3.6. Pohlavní diferenciaci	85
3.7. Fysiologie plodu	86
3.8. Fysiologie novorozence	88
Klíčová slova	88
V. Fyziologie vylučování (Doc. MUDr. J. Pokorný, CSc.)	90
1. Stavba ledvin	90
2. Funkce ledvin	91
2.2. Glomerulární filtrace	91
2.3. Tubulární procesy	92
2.3.1. Resorpce	92
2.3.2. Sekrece	94
2.3.3. Resorpce v jednotlivých oddílech tubulu	94
2.3.4. Plasmatická clearance	95
2.4. Koncentrační funkce ledvin	96
2.4.1. Činnost Henleovy kličky	98
2.4.2. Činnost distálních tubulů	98
2.4.4. Vasa recta	98
2.4.5. Intersticiium dřeně ledvin	99
2.4.6. Význam močoviny pro koncentrační funkci ledvin	99
2.5. Účast ledvin na řízení pH	99
2.6. Účast ledvin na hospodaření s minerálními látkami	100
2.6.1. Hospodaření se sodíkem	100
2.6.2. Hospodaření s draslíkem	101
2.6.3. Hospodaření s vápníkem	102
2.7. Účast ledvin na řízení objemu a osmolality extracelulární tekutiny	102
2.8. Další funkce ledvin	102
2.8.1. Endokrinní funkce	102
2.8.2. Metabolické funkce	102
3. Řízení činnosti ledvin	102
3.1. Řízení glomerulární filtrace a průtoku krve ledvinou	102
3.2. Řízení tubulárních funkcí	103
3.3. Řízení koncentračních mechanismů	104
4. Ledviny ve vývoji	104
5. Činnost výtodných cest močových	105
6. Složení moče	106
Shrnutí	106
Klíčová slova	106

VI. Tělesná teplota a její udržování (Prof. MUDr. E. Trávníčková, CSc.)	107
1. Teplota těla	107
2. Tepelná rovnováha organismu	108
3. Řízení stálé tělesné teploty	108
3.1. Řízení výdeje (ztrát) tepla	108
3.2. Řízení tvorby tepla	110
3.3. Mechanismy řízení stálé tělesné teploty	110
Klíčová slova	111
VII. Fyziologie dýchacího systému (MUDr. V. Hrachovina, CSc.)	112
1. Základní uspořádání dýchacího systému	112
2. Ventilace plic	112
2.1. Statické objemy plic	113
2.1.1. Statické plicní kapacity	113
2.1.2. Dynamické plicní objemy	113
2.2. Mechanismus ventilace plic	114
2.3 Vztah mezi změnami tlaku, průtoku a objemy plic	114
2.4. Elastické vlastnosti plic	116
3. Difúze	117
4. Plicní cirkulace, perfúze plic	117
4.1. Vztah mezi ventilací a perfúzí plic	118
5. Výměna dýchacích plynů mezi alveolárním vzduchem a krví	118
6. Transport dýchacích plynů	118
6.1. Transport kyslíku krví	119
6.2. Faktory ovlivňující vazebnou křivku hemoglobinu pro O ₂	119
6.2.1. Vliv pH (Bohrův efekt)	119
6.2.2. Vliv teploty	119
6.2.3. Vliv 2,3-DPG	119
6.2.4. Fetální hemoglobin	119
6.2.5. Oxid uhelnatý	119
6.3. Transport CO ₂ krví	119
7. Vnitřní dýchání	120
8. Regulace dýchání	120
8.1. Centrální rytmogeneze	120
8.2. Mechanické vlivy na řízení dýchání	120
8.3. Chemické řízení dýchání	121
8.4. Vliv oxidu uhličitého a pH na dýchání	121
8.5. Vliv kyslíku na dýchání	122
8.6. Periferní chemoreceptory	122
8.7. Vliv tělesné zátěže na dýchání	123
9. Obranné reflexy dýchací	123
Klíčová slova	123
VIII. Fyziologie trávení a vstřebávání (Doc. MUDr. J. Mareš, CSc.)	124
1. Pohyby GIT	126
2. Krevní zásobení trávicího traktu	132
3. Řízení příjmu potravy	135
4. Imunitní systém GIT	136
5. Žlázy tvořící trávicí šťávy	138
6. Trávení v ústech	140
7. Trávení v žaludku	142
8. Tenké střevo	146
9. Pankreas	148
10. Játra	151
11. Tlusté střevo	154
12. Vstřebávání	156
IX. Metabolismus (Doc. MUDr. J. Mareš, CSc.)	160